

Reviderte nasjonalregnskapstall for 2010 og 2011: Små endringer av BNP Fastlands-Norge

Ingunn Sagelvmo, Achraf Bougroug og Steinar Todsén

Endelige tall for 2010 viser en vekst i BNP Fastlands-Norge på 1,7 prosent som er en nedjustering på 0,2 prosentpoeng fra foreløpig regnskap. Også tall for 2011 er revidert, og de nye tallene viser en vekst i BNP Fastlands-Norge på 2,5 prosent, 0,1 prosentpoeng høyere enn tidligere beregnet.

Revisjonen av 2010-tallene kan hovedsakelig forklares med en nedjustering av bruttoproduktet i elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning og bygge- og anleggsvirksomhet. I følge de foreløpige tallene for bygg- og anleggsvirksomhet, som i hovedsak var basert på produksjonsindeksen for bygg og anlegg, var det en nedgang i 2010 på 0,4 prosent, mens de endelige tallene viser en nedgang på 2,8 prosent. For elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning viser de endelige tallene en nedgang på 3,2 prosent, som innebærer en nedjustering på 0,8 prosentpoeng. Endelige tall for tjenester som telekommunikasjon og informasjonsteknologi viser derimot klart høyere vekst enn tidligere beregnet. Samlet sett var volumveksten for tjenester utenom offentlig forvaltning på 2,2 prosent som er en oppjustering på 0,6 prosentpoeng. Vekstraten for industri og bergverk er uforandret fra foreløpige til endelige tall, og var på 2,4 prosent. Bruttoproductet i offentlig forvaltning vokste med 1,0 prosent fra 2009 til 2010, en nedjustering med et halvt prosentpoeng fra foreløpige tall.

Litt sterkere vekst i tjenesteytende næringer i 2011

Det er små revisjoner av tallene for 2011, sammenlignet med de beregninger som ble gjort i mai. Det er likevel en svak oppjustering av noen tjenesteytende næringer. Dette dreier seg blant annet om faglig og vitenskaplig tjenesteyting samt varehandel. Ellers er de foreløpige tallene for bygg og anlegg justert ned fra en vekst på 3,9 prosent til 3,1 prosent. Industrien totalt hadde en volumvekst på 2,0 prosent i følge de reviderte tallene. Det er 0,1 prosentpoeng høyere enn det tidligere publiserte tall viste.

Ingunn Sagelvmo er seniorrådgiver i Seksjon for nasjonalregnskap (Ingunn.Sagelvmo@ssb.no).

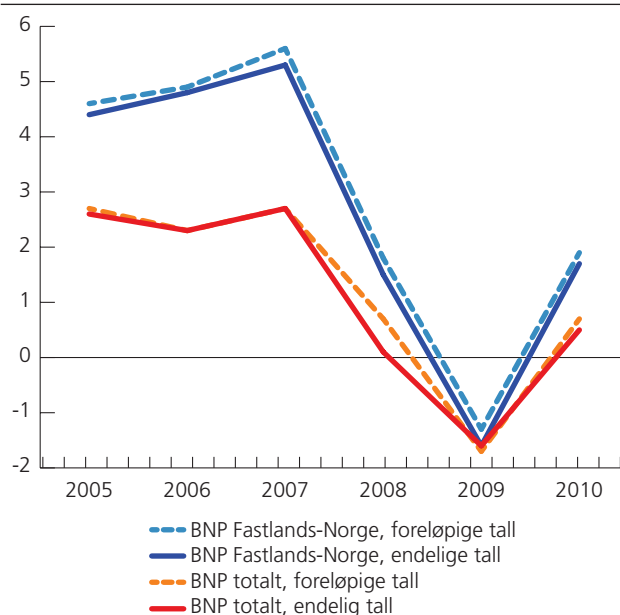
Achraf Bougroug er førstekonsulent i Seksjon for nasjonalregnskap (Achraf.Bougroug@ssb.no).

Steinar Todsén er seniorrådgiver i Seksjon for nasjonalregnskap (Steinar.Todsén@ssb.no).

I følge de reviderte tallene for 2011 er veksten i bruttoproduktet for utvinning av råolje inklusiv tjenester revidert ned med 0,6 prosentpoeng. Det var tjenestene i tilknytning til petroleumsvirksomheten som bidro mest til justeringen, men til tross for det var volumveksten likevel over 18 prosent for denne tjenestenæringen. For begge årene er totalt BNP nedjustert med 0,2 prosentpoeng. Veksten i BNP var i 2010 og 2011 på henholdsvis 0,5 og 1,2 prosent i følge de nye tallene.

I figur 1 fremstilles revisjonene som er gjort fra foreløpige til endelige BNP-tall for årene 2005-2010. De foreløpige tallene det sammenlignes med er de som er publisert ett år før endelige tall er beregnet. Med unntak av BNP i 2008 som ble revidert ned med 0,6 prosentpoeng fra foreløpige til endelige tall, har revisjonene vært små og varierer mellom 0,1 og 0,2 prosentpoeng. BNP Fastlands-Norge har hovedsak blitt revidert ned fra foreløpige til endelige til endelige tall.

Figur 1. Bruttonasjonalprodukt totalt (BNP) og Fastlands-Norge. Årlig volumendring i prosent. Foreløpige og endelige tall

Revisjonssyklus for årlig nasjonalregnskap

Årlig nasjonalregnskapstall blir første gang presentert om lag 50 dager etter årets utløp. Deretter blir de revidert i uke 21 og 47. Endelig nasjonalregnskap publiseres 23 måneder etter årets utløp. Revisjonen som omtales for 2010 er endringene som har skjedd mellom det foreløpige årsregnskapet som ble publisert for 1 år siden og endelig årsregnskap, mens revisjonene for 2011 viser endringene fra foreløpig regnskap som ble publisert i mai i år. De endelige tallene for 2011 vil bli publisert i november 2013.

I forbindelse med innarbeidelse av endelige tall for en årgang, viser det seg av og til at primærstatistikk for tidligere årganger er revidert. I den grad det er mulig, vil slike revisjoner av primærdata bli innarbeidet løpende i

nasjonalregnskapet, se boks om revisjoner 1992-2009. Tidligere ble slike tallmessige revisjoner av eldre årganger ikke innarbeidet før man gjennomførte en hovedrevisjon av tidsseriene.

Hovedrevisjoner av nasjonalregnskapet gjennomføres med ujevne mellomrom, og de siste 20 år om lag hvert femte år. Disse skiller seg fra løpende revisjoner av foreløpige til endelige tall ved at tidsseriene revideres. Hovedrevisjoner vil normalt omfatte innføring av nye definisjoner og klassifikasjoner, basert på nye internasjonale retningslinjer. Ny statistikk vil fortrinnsvis innarbeides på løpende basis, men kan også bli innlemmet i nasjonalregnskapet først i i forbindelse med en hovedrevisjonen.

Tabell 1. **Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumending i prosent. Reviderte og tidligere publiserte tall for 2010 og 2011**

	2010			2011		
	Tidligere	Revidert	Revisjon i prosentpoeng	Tidligere	Revidert	Revisjon i prosentpoeng
Vekst i Bruttonasjonalprodukt (BNP)	0,7	0,5	-0,2	1,4	1,2	-0,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	1,9	1,7	-0,2	2,4	2,5	0,1
Oljevirkosomhet og utenriks sjøart	-3,9	-4,0	-0,1	-2,6	-3,3	-0,7
Bruttoprodukt Fastlands-Norge	1,5	1,5	0,0	2,4	2,6	0,2
Industri og bergverk.	2,4	2,4	0,0	2,0	2,1	0,1
Annen vareproduksjon[	0,6	-1,4	-2,0	2,6	2,2	-0,4
Tjenester inkl. boligjenester	1,6	2,2	0,6	2,5	2,8	0,3
Offentlig forvaltning	1,5	1,0	-0,5	2,3	2,4	0,1
Innenlands sluttanvendelse						
Konsum i husholdninger	3,8	4,0	0,2	2,5	2,5	0,0
Konsum i offentlig forvaltning	1,7	1,3	-0,4	1,5	1,8	0,3
Bruttoinvestering i fast realkapital	-5,2	-8,0	-2,8	6,4	7,6	1,2
Bruttoinvestering i Fastlands-Norge.	-2,5	-4,5	-2,0	8,0	8,5	0,5
Eksport i alt	1,8	0,4	-1,4	-1,4	-1,8	-0,4
Import i alt	9,9	9,0	-0,9	3,5	3,8	0,3
Vekst i sysselsetting og produktivitet						
Sysselsatte personer	-0,1	-0,5	-0,4	1,4	1,3	-0,1
Utførte timeverk	0,8	0,1	-0,7	1,6	1,8	0,2
Årslønn	3,7	3,7	0,0	4,2	4,2	0,0
Bruttoprodukt per utførte timeverk.	-0,5	0,1	0,6	-0,3	-0,6	-0,3
Prisvekst						
BNP prisdeflator	6,4	6,3	-0,1	6,3	6,8	0,5
Prisdeflator for BNP Fastlands-Norge	3,9	4,2	0,3	2,6	2,6	0,0
Prisdeflator for konsum i husholdningene	2,1	2,1	0,0	1,1	1,2	0,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nedjusteringen har etter 2005 variert mellom 0,1 og 0,3 prosentpoeng.

Små revisjoner av husholdningenes konsum

For 2010 er husholdningenes konsum oppjustert med 0,2 prosentpoeng, til en volumvekst på 4 prosent. Varekonsumet er oppjustert fra en vekst på 4,2 til 5,2 prosent, mens veksten i tjenestekonsumet er nedjustert med 0,5 prosentpoeng og endte på 1,8 prosent. For varekonsumet er det en liten oppjustering av de fleste

konsumgrupper, mens for tjenestekonsumet er nedjusteringen hovedsakelig knyttet til ny informasjon om fritidstjenester og finanstjenester. Bak veksten i varekonsumet på 5,2 prosent ligger en spesielt sterk vekst i kjøp av biler og klær. Også forbruket av elektrisitet og brensel var høyt i 2010 sammenlignet med året før.

Konsumet i husholdningen hadde en volumvekst på 2,5 prosent i følge de reviderte tallene for 2011. Veksten er uforandret fra tidligere publiserte tall. Selv om totalen

er uforandret, er det mindre revisjoner i ulike konsumgrupper. Tjenestekonsumet er noe nedjustert, mens husholdningenes kjøp i utlandet er revidert opp og viser en volumvekst på 12 prosent. Dette er vel 3 prosentpoeng høyere enn de første anslagene.

Revisjoner av konsum i offentlig forvaltning

For 2010 er konsumet i offentlig forvaltning revidert ned med 0,4 prosentpoeng til en vekst på 1,3 prosent. Revisjonen er i hovedsak knyttet til konsumet i kommunal forvaltning som er revidert ned med 1 prosentpoeng. I kommunene er det undervisning som er revidert ned i forhold til tidligere tall. Endelig tall for konsum av undervisningstjenester viser en volumnedgang på 1,4 prosent mens tidligere tall viste en volumvekst på 1,5 prosent.

For 2011 viser de reviderte tallene for konsum i offentlig forvaltning en volumvekst på 1,8 prosent mot tidligere 1,5 prosent. I staten er konsumveksten beregnet til 0,9 prosent som er en nedjustering på 0,2 prosentpoeng, mens den i kommunene er beregnet til på 2,8 prosent og oppjustert med 0,8 prosentpoeng.

Sterk importvekst - stagnert eksport

De endelige tallene for 2010 viser en vekst i samlet eksport på 0,4 prosent, en nedjustering fra 1,8 prosent i de foreløpige tallene. Eksporttallene for 2011 er 1,8 prosent lavere enn året før noe som er en nedjustering på 0,4 prosentpoeng. I 2010 var veksten i tradisjonelle vareeksport på 3,4 prosent, men det var ingen ytterligere vekst i 2011. For 2010 er volumutviklingen for eksport av olje og gass revidert ned med 2,1 prosentpoeng til en volumendring på -6,9 prosent, for 2011 viser de reviderte tallene en volumendring på -6,2. Prisøkningen de to årene er på hhv 14,9 og 27,2 prosent.

Fra 2009 til 2010 økte importen med 9,0 prosent, en liten nedjustering fra foreløpige tall. Det var stor økning i både import av tradisjonelle varer og tjenester. For tradisjonelle varer var veksten på 9,1 prosent i 2010, en liten oppjustering fra de foreløpige tallene, mens importveksten for tjenester var på 12,5 prosent som er en nedjustering på 4,3 prosentpoeng i forhold til tidligere. I 2011 vokste importen samlet med 3,8 prosent, noe som er en oppjustering på 0,3 prosentpoeng. Importen av tradisjonelle varer økte med 3,6 prosent, nedjustert

fra 5,3, mens importen av tjenester er revidert opp med 3,7 prosentpoeng til en vekst på 2,3.

Bruttoinvesteringene lite revidert

Reviderte tall for 2011 viser en volumvekst i bruttoinvesteringer på 7,6 prosent etter en nedgang på 8,0 prosent i 2010. For begge årene er revisjoner i forhold til tidligere anslag små. I 2010 gikk investeringene ned både i petroleumsvirksomheten så vel som i boliger og i næringslivet på fastlandet.

Det var ellers særlig investeringer i utvinning av olje og gass samt husholdningenes boliginvesteringer som trakk opp i 2011. Petroleumsinvesteringene vokste med 14 prosent, mens husholdningenes boliginvesteringer vokste med nesten 22 prosent. Petroleumsinvesteringene utgjorde nesten 27 prosent av de totale investeringene i 2011. Også i fastlandsnæringene økte investeringene i 2011.

Ingen endring i årslønnsvekst

Det er ingen endringer i tidligere anslag for årslønnsveksten, verken i 2010 eller 2011. Nasjonalregnskapets beregninger av årslønnsvekst var på henholdsvis 3,7 og 4,2 prosent de to årene.

Sysselsettingsnedgangen fra 2009 fortsatte i 2010 og endelige tall viser en nedgang på 0,5 prosent, som er en revisjon på -0,4 prosentpoeng. For 2011 viser de reviderte tallene en økning i sysselsettingen på 1,3 prosent, som er en nedjustering på 0,1 prosentpoeng fra tidligere publiserte tall. Det var nedgang i sysselsettingen i de fleste markedsrettede næringer i 2010, og de reviderte tallene trekker sysselsettingen jevnt over ytterligere ned. For 2011 er revisjonen knyttet til en nedjustering av sysselsettingen for industrien med 0,1 prosentpoeng og en nedjustering av sysselsettingen i kultur og underholdning med 0,5 prosentpoeng

Høy disponibel inntekt og sparing for Norge

Reviderte tall for perioden 2010 og 2011 viser en høyere disponibel inntekt og sparing for Norge enn ved forrige publisering. Disponibel inntekt for Norge var på 2 180 milliarder kroner i 2010, noe som er en oppjustering på nærmere 21 milliarder kroner fra foreløpige tall. Revisjonen skyldes hovedsakelig en tilsvarende oppjustering av bruttonasjonalproduktet. Konsumet er revidert opp med 4 milliarder kroner, og sparingen

Tabell 2. Revisjonstabell 2010 og 2011 utvalgte nasjonalregnskapsstørrelser. Norge totalt. Milliarder kroner

	2010			2011		
	Reviderte tall	Tidligere publisert	Revisjon	Reviderte tall	Tidligere publisert	Revisjon
Bruttonasjonalinntekt	2 574	2 553	21	2 788	2 768	20
Kapitalslit	364	365	-1	381	383	-2
Nasjonalinntekt	2 211	2 189	22	2 407	2 385	22
Disponibel inntekt for Norge	2 180	2 159	21	2 378	2 356	22
Sparing for Norge	532	515	17	656	642	14
Netto anskaffelse av ikke-finansiell kapital	229	201	27	282	248	34
Netto finansinvestering for Norge	302	312	11	372	392	-20

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

for Norge er dermed oppjustert nærmere 17 milliarder kroner. Sparing for Norge er beregnet til 532 milliarder kroner i 2010.

De reviderte foreløpige tallene for 2011 viser en sparing på 656 milliarder kroner. Også oppjusteringen for 2011 skyldes i første rekke en oppjustering av BNP med 29 milliarder kroner, mens konsumet er 8 milliarder kroner høyere enn tidligere antatt.

Klar vekst i disponibel realinntekt for Norge – men litt lavere enn tidligere antatt

Etter en sterk nedgang i 2009 var det en vekst i disponibel realinntekt for Norge på 3,4 prosent i 2010 og 6 prosent i 2011. Veksten i disponibel realinntekt er imidlertid dempet i både 2010 og 2011 sammenlignet med forrige publisering. Veksten har blitt nedjustert med 1,9 prosentpoeng i 2010, og denne avdempingen skyldes i hovedsak et mindre bidrag fra endring i bytteforholdet.

Tabell 3. Bidrag til vekst i disponibel realinntekt fra året før for Norge. Prosent

	2008	2009	2010	2011
Disponibel realinntekt for Norge	5,8	-10,8	3,4	6,0
Vekstbidrag fra				
Produksjonsvekst i oljevirkosomhet	-0,8	-0,7	-1,4	-1,0
Produksjonsvekst ellers	0,2	-2,0	1,5	2,2
Endring i bytteforholdet	6,7	-9,1	2,6	4,5
Herav prisutviklingen på råolje og naturgass	6,0	-8,1	2,0	4,7
Endring i rente- og stønadsbalansen	-0,2	0,9	0,7	0,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Veksten i disponibel realinntekt for Norge i 2011 er justert ned med 0,5 prosentpoeng. Revisjonen kan i stor grad forklares med at produksjonsveksten i oljevirkosomheten bidro mer negativt enn tidligere tall viste.

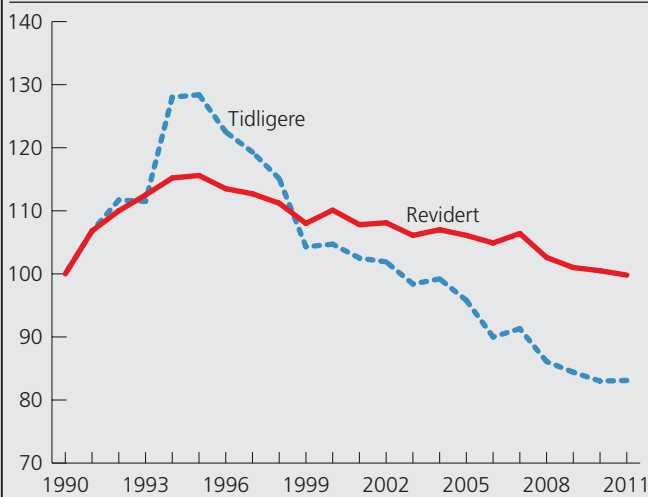
Revisjon av bruttoprodukt fra 1992 til 2009

Det er blitt utført revisjoner på pris- og volumendringer for produksjon, produktinnsats og bruttoprodukt i bygg- og anleggsvirksomheten, varehandel og noen andre tjenestenæringene, for årene fra 1992 og fremover.

Revisjonen gjelder oppsplittingen i pris og volum, slik at verditalleene i løpende priser for næringene er uendret. Frem til og med 2005 er bruttonasjonalproduktet totalt og i Fastlands-Norge heller ikke påvirket av revisjonene, verken på nivå eller endring i pris og volum. I 2006 er volumveksten i BNP Fastlands-Norge nedjustert med 0,2 prosentpoeng (fra 5,0 prosent vekst til 4,8 prosent). For 2008 har BNP samlet blitt justert opp med 0,1 prosentpoeng, mens veksten for BNP Fastlands-Norge er uendret.

Figur 2 viser utviklingen i arbeidskraftproduktiviteten i bygg- og anleggsvirksomhet, før og etter revisjonen. I de reviderte tallene er veksten fra 1991 til 1994 vesentlig lavere enn

Figur 2. Bygge- og anleggsvirksomhet. Bruttoprodukt per utførte timeverk. Volumindeks 1990=100

tidligere publisert, og nedgangen senere mer moderat. Figur 3 viser at produktivetsveksten i varehandel er noe lavere enn tidligere fra 1996 og fremover, og spesielt i 2006.

I 2009 er produksjon og eksport av naturgass revidert opp med om lag 25 mrd kroner i løpende priser. Dette skyldes en revisjon i Utenrikshandelstatistikken, og er en ren prisendring, mens volumet er uforandret. I siste publisering av strukturstatistikk for tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass, ble de tidligere publiserte tallene for 2009 endret. Også denne revisjonen av primærstatistikk er nå tatt inn i nasjonalregnskapet og medførte at bruttoproduktet i næringen ble revidert opp med om lag 1 mrd kroner i løpende priser, eller om lag 2,5 prosentpoeng. Dette ga seg utslag i en tilsvarende revisjon i volumveksten. Dette medførte at veksten i BNP ble oppjustert med 0,1 prosentpoeng, mens fastlands-BNP er uendret.

Figur 3. Varehandel og reparasjon av motorvogner. Bruttoprodukt per utførte timeverk. Volumindeks 1990=100

